

FoU-projekt 2015-2017

ETA/AJN

Hur förstår elever objektet? En undersökning om hur elever förstår och lär sig att tillämpa grammatiska strukturer vid språkinlärning.

Bakgrund

- Teori > praktik
- Inlärd struktur och form > väl fungerande kommunikation

Problem:

- förstår struktur men lär sig inte form/paradigm
- lär sig form utantill men uppfattar inte strukturen och kan inte tillämpa inlärd form
- lär sig form och struktur men lyckas inte tillämpa det konsekvent i egen kommunikation

Projektet hittills:

- Learning study - förtest
- Fenomenografi – samtal om meningar
 - pilotförsök ”think aloud”
 - parsamtal i sex elevgrupper spelas in (2 steg 3 och 1 steg 4 i tyska och franska)

Er nimmt den Wagen
Die Mutter wird den Kindern die Antwort erklären

Er nimmt ihn.
Sie wird ihnen sie erklären.

Je prends la voiture.
Elle a envoyé la lettre aux enfants.

Je la prends.
Elle la leur a envoyée.

-transkribering av samtal
(ca 12 samtal i respektive språk)

-Analys av transkriberade samtal:
1. Utplockning av meningar där elever pratar om objektet.

Exempel från franska steg 4

Je prends la voiture.

Je la prends.

J: Je prends la voiture. Jag tar bilen då.

H: Je är subjekt, eftersom det är jag då som gör nåt. Sen kommer predikatet, vad gör jag, jag köper. Jag tar, menar jag. Je prends. Jag tar.

J: Objektet..eller är det..

H: Ja, sen kommer objektet. Vad tar jag.

J: Men då om vi lägger till: Je la prends, så är det ju fortfarande Je, eller Jag tar den.

H: Ja, precis. Jag den tar.

J: Och då flyttar man fram La framför, eftersom det är så man gör.

H: Och La syftar på meningen innan. Utan meningen innan skulle man inte kunna skriva Je la prends.

Exempel från tyska steg 4

Er nimmt den Wagen.

Er nimmt ihn.

A-*Er nimmt ihn-* den står bredvid *Er nimmt den Wagen*, fortfarande *er* subjekt *ihn* är ju ett , vad heter nu det, ett ..

G -agent ?

A-Vad sade du?

G-Kallas det inte för agent, när det inte står för en person? Man utgår från en person som nämnts tidigare

A- jag skulle kalla det pronomen, men kan ju inget.

G-Samma sak i nästa mening, Kvinnan som tar den, Det är också intressant, tidigare *nimmt ihn*, Vilket blir tar honom , nästan. Skulle kunna tolkas så om man inte vet att det pratades om en bil ,om man inte vet att man pratar om honom.

Analys av transkriptioner (forts.)

2. Val av fråga – Vad identifierar eleverna objekt som?

Vad identifierar eleverna som objekt?

3. Kategorisering i olika steg.

Framtagna kategorier: morfologi, syntax, semantik

Elever pratar om objektet som....

Morfologiskt

Som en form / ett kasus

- Ex. B. *die Ansichtskarte* är ett die-ord, i ackusativ blir det *sie*
I. för att det är *eine*
B. ja men det är ackusativ, för att det är det de har skickat

Som ett substitut för ett substantiv

- Ex. J: I den andra meningen har man ersatt boken och eleven med pronomen, där boken blir *le*, och eleven blir *lui*.

Som ett pronomen

- Ex. F: Men här är det ju..det är ju som i den första. Il *lui* ressemble. Då kommer predikatet efter pronomenet, eller vad man ska kalla det.

M: Eller objektet är det väl.

F: Ja. Det är ett objekt. Men det är ett pronomen, är det väl. Gud, jag kan inte det där.. Men ja, precis, objektet.

Som ett reflexivt pronomen

- Ex. A: Tu peux *me le* prêter. Och då är alltså *ton livre*, boken, din bok, ersatt med ett pronomen, *le*. Helt enkelt. Och då är *le* lagt före, mellan *me* och *prêter*. Så det reflexiva pronomenet och verbet i grundform.

Som en artikel

- Ex. I: Sedan har vi bara artikeln som är objektet...i denna meningen.

Elever pratar om objektet som....

Syntaktiskt

Som en funktion i satsen, en satsdel

Ex. A. *Die Mutter wird den Kindern die Antwort erklären Sie wird ihnen sie erklären*

J. *Die Mutter* är subjekt. *Den Kindern* det är ju dativ då och *Die Antwort* akkusativobjekt så då skulle jag tro att vi har *den Kindern* som dativobjekt och ett akkusativobjekt *Die Antwort*

Att objektet har en specifik position

Ex. I: *Precis. Sen tror jag det är så att aller är bara så drygt (?) att det lägger sig före. Men nu eftersom det är passé composé lägger sig nu det här demonstrativa objektet eller vad det nu kallas, före både hjälp verbet och huvud verbet.*

Som en del av ett fast uttryck

Ex. B. *Die Frau glaubt nicht ihrem Mann. Varför blir det dativ? Kvinnan subjekt tror inte på*

I. *Det är vissa verb som styr dativ*

B. *är det? Jag vet att *hilfen*, eller *helfen* eller hur man säger det styr dativ, men jag trodde det bara var det.*

I. *Jag vet inte, jag har inte lärt mig det. Jag tror det är så. Det kan ju vara så.*

B. *kan det vara för att det är på? Eller tror inte på?*

Elever pratar om objektet som...

Semantiskt

-Som en sak för ackusativobjektet och som en person för dativobjektet

Ex. *ich habe die Musik gehört, och... ja, det är subjektet som eeh lyssnar på musik*

*I andra meningen där det står *Ich habe sie gehört*, som sagt finns inte objektet med*

-Att objekten står i sin ordning pga. vad som är viktigast i satsen

Ex. E: *Jo, det måste det va. Men jag måste tänka vilken ordning. Läraren ger boken till eleven. Och då känns det som att Boken är viktigare, direkt objekt. Och då är eleven indirekt objekt.*

Hur gick vi vidare utifrån kartläggningen?

- Diskussion av teori och metod
 - Kartläggning klar. Fenomenografin överges.
 - Learning study med variationsteori kvarstår som metod.
 - Task based? (Ellis)

- Utforma lärandemål/lärandeobjekt.

Elever kan använda direkta och indirekta objektspronomen i tredje person singular och plural på ett korrekt sätt. Detta för att kommunikationen ska fungera och eleverna ska få ett mer levande och varierat språk.

Kritiska aspekter

- Funktionen hos direkt och indirekt objekt
- Placering av direkt och indirekt objekt
- Rätt form dvs. genus och kasus på det direkta och indirekta objektspronominet
- Att pronomen ersätter substantiv men har samma funktion i satsen ändå
- Att en person kan vara direkt objekt

Förtest

- Utforma förtest:
 1. Syntaktiskt – de måste förstå funktionen hos direkta och indirekta objekt. De måste veta hur de placeras i förhållande till varandra och till verbet.
 2. Morfologiskt - de måste förstå att substantivet ersätts av pronomen för att få ett mer naturligt språk. De väljer rätt form av pronomen, utifrån genus och kasus.
 3. Semantiskt – de förstår att det direkta objektet också kan vara en person.

Förtest: bildserie enligt Ellis ramverk för task-based language learning and teaching

- **Goal:** lärandemålet, att elever kan använda pronomen i tredje person sing och plur för att skriva en berättelse med ett varierat språk
- **Input:** Bildserie samt skriftlig instruktion:
Skriv en sammanhängande berättelse till bilderna, som kan läsas och förstås med behållning utan bilderna. Ingen begränsning i ordantal. Tillåtet hjälpmedel:lexikon. Skriv för hand.
- **Conditions:** alla elever får samma bilder och skriftliga instruktion, samtidigt som läraren också muntligt framför samma information. Läraren tillhandahåller sv-ty eller sv-fr lexikon till alla elever. Alla elever skriver för hand. Maxtid 40 min?
- **Procedures:** Individuellt, ingen förberedelse.
- **Predicted outcome:**
- **Product:** en berättelse till bildserien där bildernas innehåll framgår utan att serien finns med.
- **Process:** Eleverna kommer till insikt om behov, form och användning av pronomina för tredje person singular och plural och kan eventuellt använda korrekta former på ett relevant sätt för en varierad berättelse.

Pilotstudie av förtest (utförd 24/5 och 27/5)

(9 elever i franska steg 2 och 4, 7 elever i tyska steg 4)

Franska steg 2: (5 elever)

2 använder inga objektspronomen.

1 använder *lui* men troligtvis som subjekt.

2 använder objektspronomen:

*-Michelle l'aime. Stéphanie **la** donne à Michelle. (direkt objekt)*

*-Michelle prend l'anneau et ne pas **lui** donner de retour. (direkt objekt eller indirekt objekt?)*

Det kommer fram exempel på hur ovarierat språket blir om inte några substantiv ersätts med pronomen. Ett exempel:

*Mais après un peu de temps **Sebastian** montre **un foto à Marc**, mais **Marc** pense que **le foto** est ridicule. Quand **Sebastian** montre **le foto à Marc**, **Stéphanie** donne **le anneau à Michelle**. **Michelle** prends **le anneau** et est tres contente.*

Franska steg 4 : (4 elever)

Alla elever har med något exempel på objektspronomen (enbart direkt objekt):

-Ils ne l'a pas aimé.

*-Tu peut **ca** recevoir.*

-Peu importe, je ne l'aime pas beaucoup de tout façon.

-Michelle demande si elle peut l'essayer.

*-Elle **la** mont à Michelle.*

I de få exempel som finns är ordföljden korrekt.

Tyska 4: (6 elever)

5 av 6 elever försöker använda objektspronomen i sina texter.

Några använder personliga pronomen i nominativ istället för ackusativ, trots att de verkar förstå objekt att döma av formen på substantivet.

*Stefanie zeigt **ihr neuen Ring** und sagt dass sie dieses Tag hat **er** gekauft. Michelle fragt um sie kann **es** probieren*

Texten blir o varierad när eleven inte ersätter några substantiv med objektspronomen.

*Michelle findet **den Ring** sehr schön. Sie will **es** anprobieren. Michelle setzten **den Ring** auf. auch er gibt eine Probleme, sie kann **der Ring** nicht abnehmen. Sie versucht **es** zu abziehen. Alle versucht auch **er** auch zu abziehen.*

En användare (helt korrekt) **diesen** och (informellt) **den** istället för pronomen **ihn**

*Sebastian hat mir **diesen** gestern gekauft- Sie zog einen Ring, der auf ihren Mittelfinger saB. Er ist so schön. – Wenn du willst darfst du **den** anprobieren.*

En användare inte objektspronomen och kan inte skilja på direkt och indirekt objekt(morfologiskt)

Michelle wollte **der Ring**, der Stephanie hatte, probieren, Stephanie gab Stephanie **dem Ring**. Dann zeigte Stephanie **ihrem Ring**.

En användare rätt objektspronomen men i fel ordning

*Natürlich, Stephanie trug den Ring aus und gab **ihr ihn**.*

Nästa steg:

Genomförande av cykel 1 (v. 36-v.40 förtest, lektion, analys, eftertest)

Genomförande av cykel 2 (v. 42-v.49 förtest, lektion, analys, eftertest)

Litteratur i urval

- Ellis, R, *Task-based Language Learning and Teaching*, (2003), Oxford University Press
- Häggström, J, Bergqvist, M, Hansson, H, Kullberg, A, Magnusson, J, *Learning study –en guide*, (2012), Göteborgs Universitet.
- Larsson, S, *Kvalitativ analys – exemplet fenomenografi*, Linköping
- Maunula, T, Magnusson, J, Echevarria, C, *Learning Study – undervisning gör skillnad* (2011), Studentlitteratur, Lund